

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI DE TREBALL I IMMIGRACIÓ

18914 *Reial decret 1596/2011, de 4 de novembre, pel qual es desplega la disposició addicional cinquanta-tresena de la Llei general de la Seguretat Social, text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, en relació amb l'extensió de l'acció protectora per contingències professionals als treballadors inclosos en el règim especial de la Seguretat Social dels empleats de la llar.*

La disposició final tercera, nou, de la Llei 39/2010, de 22 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2011, ha afegit una nova disposició addicional, la cinquanta-tresena, a la Llei general de la Seguretat Social, text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, mitjançant la qual s'estén, amb efectes d'1 de gener de 2011, l'acció protectora per contingències professionals als treballadors inclosos en el règim especial de la Seguretat Social dels empleats de la llar.

Aquesta norma s'emmarca en el procés iniciat com a conseqüència del denominat Pacte de Toledo de 1995, en la seva recomanació quarta i les posteriors actualitzacions el 2003 i el 2011, que determinen un principi d'homogeneïtzació gradual de la regulació dels diferents règims especials i una ampliació de les contingències protegides que ha de culminar en una equiparació amb l'acció protectora del règim general.

Fins ara, en virtut del que disposa el Decret 2346/1969, de 25 de setembre, pel qual es regula el règim especial de la Seguretat Social dels empleats de la llar, les contingències protegides en aquest règim eren exclusivament les establertes en el règim general de la Seguretat Social per contingències comunes, amb independència del fet que la malaltia o l'accident del treballador de la llar tinguessin, respectivament, caràcter professional o laboral, o no en tinguessin.

Per tant, com que el règim especial de la Seguretat Social dels empleats de la llar tenia reconegut menys nombre de contingències dins del sistema de Seguretat Social, era necessari fer efectiva l'ampliació de les contingències protegides, incloses les de caràcter professional, amb el fi d'equiparar les condicions de protecció dels treballadors inclosos en el camp d'aplicació del règim esmentat amb els que pertanyen als altres règims.

La dita disposició addicional cinquanta-tresena de la Llei general de la Seguretat Social també estableix que per les contingències professionals s'han de reconèixer les prestacions que, per aquestes mateixes, estan previstes per als treballadors inclosos en el règim general, en els termes i les condicions que s'estableixin reglamentàriament; així mateix, determina la consegüent obligació de cotitzar per les repetides contingències i remet a la norma corresponent l'especificació del tipus de cotització previst a l'efecte en la tarifa de primes per aquestes contingències professionals que s'hagi d'aplicar a aquests treballadors.

En conseqüència, d'acord amb el que determina la disposició addicional esmentada i per tal de fer efectiva plenament la nova extensió de l'acció protectora de les persones incloses en el règim especial d'empleats de la llar, es fa necessari procedir tant a l'adaptació dels reglaments generals sobre inscripció d'empreses i afiliació, altes, baixes i variacions de dades de treballadors en la Seguretat Social, i sobre cotització i liquidació d'altres drets de la Seguretat Social, aprovats, respectivament, pels reials decrets 84/1996, de 26 de gener, i 2064/1995, de 22 de desembre, com al desplegament reglamentari oportú en matèria de prestacions.

Aquest desplegament reglamentari es fa sense perjudici de l'adaptació que serà necessari realitzar quan, amb efectes del dia 1 de gener de 2012, tinguin efectivitat les previsions de la Llei 27/2011, d'1 d'agost, sobre actualització, adequació i modernització

del sistema de Seguretat Social, referides a la integració del règim especial d'empleats de la llar en el règim general de la Seguretat Social.

En la tramitació d'aquest Reial decret s'han sol·licitat els informes oportuns als interlocutors socials i als òrgans afectats de l'Administració General de l'Estat.

El Reial decret es dicta de conformitat amb la disposició final setena del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny.

En virtut d'això, a proposta del ministre de Treball i Immigració, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 4 de novembre de 2011,

DISPOSO:

Article 1. *Contingències protegides i prestacions.*

Als efectes del que estableix la disposició addicional cinquanta-tresena de la Llei general de la Seguretat Social, en el règim especial de la Seguretat Social dels empleats de la llar es consideren protegides les contingències per accident de treball i malaltia professional en els mateixos termes i condicions que els establerts per a la cobertura de les contingències professionals en el règim general.

Per les contingències indicades es reconeixen les prestacions que, per aquestes mateixes, estan previstes en el règim general, en els termes i les condicions que estableix aquest Reial decret.

Article 2. *Concepte de l'accident de treball i de la malaltia professional.*

Per al compliment del que preveu aquesta norma, els conceptes de l'accident de treball i de la malaltia professional són els que estableixen, respectivament, els articles 115 i 116 de la Llei general de la Seguretat Social, text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny.

Article 3. *Abast de l'acció protectora per contingències professionals, derivades d'accident de treball o malaltia professional.*

1. Els empleats de llar i, si s'escau, els seus familiars tenen dret a les prestacions següents:

- a) Assistència sanitària.
- b) Recuperació professional.
- c) Subsidi per incapacitat temporal.
- d) Prestacions per incapacitat permanent.
- e) Prestacions per mort i supervivència.
- f) Indemnitzacions a un tant alçat per lesions permanents no invalidants, derivades d'accident de treball o de malaltia professional.

2. No és aplicable als empleats de la llar el recàrrec de les prestacions econòmiques en cas d'accident de treball i malaltia professional per falta de mesures de prevenció de riscos laborals, a què es refereix l'article 123 de la Llei general de la Seguretat Social.

Article 4. *Condicions d'accés a les prestacions.*

1. És requisit imprescindible per al reconeixement i abonament de les prestacions econòmiques, derivades de contingències professionals, que s'hagin complert les obligacions en matèria d'afiliació i alta en aquest règim especial.

2. No obstant el que indica l'apartat anterior, quan el titular de la llar familiar hagi incomplert les obligacions d'afiliació, alta o cotització de l'empleat de la llar, s'han de reconèixer les prestacions econòmiques derivades de contingències professionals que li

corresponguin, amb independència de l'exigència de responsabilitat al titular de la llar familiar pel que fa al pagament de la cotització i de les sancions que en derivin en virtut del que estableix la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social, text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost.

3. L'incompliment de les obligacions en matèria d'afiliació i/o alta en el règim especial dels empleats de la llar, si l'obligat a sol·licitar-les és el mateix treballador, impedeix l'accés a les prestacions.

No obstant això, si l'empleat de la llar ha complert aquestes obligacions però no està al corrent en el pagament de les quotes a la Seguretat Social, és aplicable el mecanisme d'invitació al pagament que preveu l'article 28.2 del Decret 2530/1970, de 20 d'agost, pel qual es regula el règim especial de la Seguretat Social dels treballadors per compte propi o autònoms.

Article 5. *Subsidi per incapacitat temporal.*

1. La prestació econòmica per incapacitat temporal derivada de contingències professionals es regeix pel que preveu aquest article i, en el que no s'hi regula, pel que estableix el règim general.

2. El subsidi per incapacitat temporal, en els casos d'accident de treball o malaltia professional, s'ha d'abonar a partir del novè dia de la baixa a la feina, i va a càrrec de l'ocupador l'abonament de la prestació al treballador dels dies quart al vuitè de la baixa, tots dos inclusivament.

3. La quantia diària del subsidi és el resultat d'aplicar el 75 per 100 a la base reguladora corresponent.

La base reguladora de la prestació està constituïda per la base de cotització de l'empleat de la llar corresponent al mes anterior al de la baixa mèdica, dividida entre 30. La base es manté durant tot el procés d'incapacitat temporal, incloses les recaigudes corresponents, llevat que es produeixi un canvi en la base única de cotització, cas en què s'ha de tenir en compte aquesta última.

4. La gestió i el control de la prestació econòmica per incapacitat temporal derivada de contingències professionals, l'ha de portar a terme l'entitat gestora o, si s'escau, la mútua d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social amb la qual s'hagi formalitzat la cobertura d'aquestes contingències.

Article 6. *Subsidis per risc durant l'embaràs i per risc durant la lactància natural.*

Els subsidis per risc durant l'embaràs i per risc durant la lactància natural es regeixen pel que disposa el Reial decret 295/2009, de 6 de març, pel qual es regulen les prestacions econòmiques del sistema de la Seguretat Social per maternitat, paternitat, risc durant l'embaràs i risc durant la lactància natural.

Article 7. *Prestacions per incapacitat permanent, indemnitzacions per lesions permanents no invalidants i prestacions per mort i supervivència.*

La base reguladora de les prestacions d'incapacitat permanent i de mort i supervivència, derivades de contingències professionals, és equivalent a la base de cotització de l'empleat de la llar en la data del fet causant de la prestació.

Respecte de les prestacions d'incapacitat permanent i indemnitzacions per lesions permanents no invalidants, cal atènyer-se al que disposen el Reial decret 1300/1995, de 21 de juliol, pel qual es desplega, en matèria d'incapacitats laborals del sistema de la Seguretat Social, la Llei 42/1994, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i d'ordre social, i les seves normes d'aplicació i desplegament.

Article 8. *Reconeixement del dret i pagament.*

El reconeixement del dret i el pagament de les prestacions derivades de contingències professionals, els ha de portar a terme, en iguals termes i en les mateixes situacions que

en el règim general de la Seguretat Social, l'entitat gestora o, si s'escau, la mútua d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social amb la qual s'hagi formalitzat la cobertura d'aquestes contingències.

A aquest efecte, quan es tracti de pensions causades per incapacitat permanent o mort derivades d'accident de treball o malaltia professional, amb càrrec a una mútua, aquesta ha de procedir, en els termes que estableix l'article 87.3 de la Llei general de la Seguretat Social, a la capitalització de l'import de les pensions esmentades, i ha de constituir a la Tresoreria General de la Seguretat Social, fins al límit de la seva responsabilitat, els capitals cost corresponents.

Disposició transitòria única. *Elecció d'entitat per a la cobertura de les contingències professionals.*

Els titulars de la llar familiar que, al moment d'entrar en vigor aquest Reial decret, tinguin empleats de la llar donats d'alta, o els mateixos empleats de la llar de caràcter discontinu que estiguin donats d'alta en aquell moment, han d'escollir l'entitat gestora o col·laboradora amb la qual volen formalitzar la cobertura de les contingències professionals, en el termini dels 30 dies hàbils següents a partir de l'entrada en vigor d'aquest.

Si no s'efectua l'elecció en el termini assenyalat, la cobertura correspon a l'entitat gestora de la Seguretat Social, i l'ha de formalitzar d'ofici la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que estableix aquest Reial decret i, expressament, l'apartat 3 de l'article 22 i l'apartat 2 de l'article 33 del Decret 2346/1969, de 25 de setembre, pel qual es regula el règim especial de la Seguretat Social dels empleats de la llar.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara de la competència exclusiva en matèria de règim econòmic de la Seguretat Social atribuïda a l'Estat per l'article 149.1.17a de la Constitució.

Disposició final segona. *Modificació del Reglament general sobre inscripció d'empreses i afiliació, altes, baixes i variacions de dades de treballadors en la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret 84/1996, de 26 de gener.*

Els apartats 1 i 2 de l'article 49 del Reglament general sobre inscripció d'empreses i afiliació, altes, baixes i variacions de dades de treballadors en la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret 84/1996, de 26 de gener, queden redactats en els termes següents:

«1. En el moment de sol·licitar la inscripció com a empresaris, els caps de família o titulars de la llar familiar que tinguin empleats de la llar al seu servei de manera exclusiva i permanent han de fer constar l'entitat gestora o col·laboradora per la qual opten per a la protecció de les contingències d'accidents de treball i malalties professionals respecte d'aquells.

2. L'obligat a sol·licitar l'afiliació, l'alta i la baixa en el règim especial d'empleats de la llar és el mateix treballador al servei de la llar familiar quan presti serveis a un o més caps de família o titulars de la llar familiar a temps parcial, sigui amb caràcter indefinit, tant de forma fixa periòdica com fixa discontinua, o sigui de durada determinada en els supòsits que preveu l'article 15 del text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març.

1r En aquest cas, a més de la documentació establerta amb caràcter general, l'empleat de la llar ha d'acompanyar a la sol·licitud d'afiliació o alta una declaració de tots els caps de família en la qual cada un d'aquells ha de fer constar el temps i altres condicions de la prestació de serveis amb caràcter parcial o discontinu.

En la sol·licitud d'alta, hi ha de figurar, així mateix, l'entitat gestora o col·laboradora per la qual l'empleat de la llar hagi optat per a la cobertura de les contingències d'accidents de treball i malalties professionals.

Aquestes sol·licituds d'afiliació i d'alta així com la documentació que les hagi d'acompanyar s'han de presentar dins dels sis dies naturals següents a la data d'inici de l'activitat corresponent.

2n Als efectes del que disposa aquest Reglament, es consideren serveis prestats a temps parcial els que es prestin durant un temps inferior a vuitanta hores de treball efectiu durant el mes, sempre que superin el mínim que estableixi el ministre de Treball i Immigració.»

Disposició final tercera. *Modificació del Reglament general sobre cotització i liquidació d'altres drets de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret 2064/1995, de 22 de desembre.*

El Reglament general sobre cotització i liquidació d'altres drets de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret 2064/1995, de 22 de desembre, es modifica en els termes següents:

U. L'apartat 1 de l'article 11 queda redactat de la manera següent:

«1. La cotització per accidents de treball i malalties professionals per part dels empresaris, dels treballadors per compte propi i dels empleats de la llar que prestin els seus serveis amb caràcter parcial o discontinu a un o més ocupadors, en els termes que estableix aquest Reglament, s'ha d'efectuar mitjançant l'aplicació dels tipus de cotització que corresponguin a les activitats econòmiques d'empreses i treballadors i a les ocupacions o situacions d'aquests últims, d'acord amb la tarifa de primes vigent.»

Dos. L'article 46 queda redactat de la manera següent:

«Article 46. *Subjectes de l'obligació de cotitzar.*

1. En el règim especial de la Seguretat Social d'empleats de llar, estan subjectes a l'obligació de cotitzar els caps de família o titulars de la llar familiar que tinguin algun empleat de la llar al seu servei de manera exclusiva i permanent i els empleats de la llar al servei d'aquells compresos en el camp d'aplicació del dit règim especial, i és d'aplicació el que disposa en aquest aspecte l'article 22 d'aquest Reglament.

Als efectes del que preveu el paràgraf anterior, quan l'empleat de la llar presti els seus serveis per a un sol ocupador i la durada d'aquests serveis sigui superior a la meitat de la jornada habitual, s'entén que aquell els presta de manera exclusiva i permanent.

2. Si l'empleat de la llar presta els seus serveis amb caràcter parcial o discontinu a un o més ocupadors, el subjecte de l'obligació de cotitzar a aquest règim especial, tant per contingències comunes com per contingències professionals, és exclusivament el treballador.

3. Així mateix, l'empleat de la llar és el subjecte únic de l'obligació de cotitzar en les situacions d'incapacitat temporal, maternitat, paternitat, risc durant l'embaràs i risc durant la lactància natural, inclòs el mes de finalització de les situacions esmentades però exclòs el mes en què s'iniciïn, en el qual són subjectes de l'obligació de cotitzar el cap de família i l'empleat de la llar en els termes que indica l'apartat 1.»

Tres. L'article 48 queda redactat de la manera següent:

«Article 48. *Tipus de cotització.*

1. Als efectes de la cotització per contingències comunes, el tipus de cotització aplicable en aquest règim especial així com la seva distribució, si s'escau, per determinar les aportacions dels ocupadors i dels empleats de la llar, és el que determina la Llei de pressupostos generals de l'Estat corresponent en cada exercici econòmic.

2. Als efectes de la cotització per contingències professionals, s'ha d'aplicar el tipus de cotització que correspongui de la tarifa de primes vigent.»

Quatre. L'article 50 queda redactat de la manera següent:

«Article 50. *Liquidació de la quota com a objecte de l'obligació de cotitzar.*

La quantia de la quota del règim especial de la Seguretat Social dels empleats de la llar, que és mensual i indivisible, es calcula aplicant a la base de cotització determinada a l'article 47 els tipus de cotització a què es refereix l'article 48, i en la resta cal atènyer-se al que estableixen els articles 17 i següents d'aquest Reglament, així com els articles 55 i següents del Reglament general de recaptació de la Seguretat Social i altres disposicions complementàries.»

Disposició final quarta. *Facultats d'aplicació i desplegament.*

Es faculta el ministre de Treball i Immigració per dictar les disposicions de caràcter general necessàries per a l'aplicació i el desplegament d'aquest Reial decret.

Disposició final cinquena. *Entrada en vigor.*

El present Reial decret entra en vigor el primer dia del mes següent al de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 4 de novembre de 2011.

JUAN CARLOS R.

El ministre de Treball i Immigració,
VALERIANO GÓMEZ SÁNCHEZ